

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag om
samtycke till att bevilja statsborgen för att genomföra
prissäkringen av statens elupphandling**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att Riksdagen ger sitt i 82 § 2 mom. i grundlagen avsedda samtycke till att statsrådet utan krav på motsäkerhet får ställa statlig propriëborgen till ett belopp av högst 150 miljoner euro som motsäkerhet för den bankgaranti som behövs för att prissäkra statens elupphandling. I enlighet

med finansministeriets beslut verkställs statens elupphandling inom ramen för den samordnade upphandling som Hansel Ab har konkurrensutsatt för åren 2011—2014. Bankgarantin behövs för att genomföra prissäkringen av elupphandlingen på den nordiska elbörsen Nasdaq OMX Stockholm AB.

MOTIVERING

1 Nuläge

Med stöd av 22 a § i lagen om statsbudgeten (423/1988) och statsrådets förordning om samordnad upphandling inom statsförvaltningen (765/2006) har finansministeriet genom sitt beslut (766/2006) föreskrivit att statliga ämbetsverk och inrättningar ska anskaffa elektricitet som samordnad upphandling med stöd av ett centralt konkurrensutsatt avtal. I syfte att effektivisera statens elupphandling och nå besparingar har man berett en elupphandlingsstrategi för staten. Målet med strategin är att ordna hela statskoncernens elupphandling på ett ekonomiskt och ur miljöperspektiv hållbart sätt till ett stabilt och förmanligt pris samt att möjliggöra att de olika användarnas särskilda förhållanden beaktas. I statens elupphandlingsstrategi utgår man från att den elektricitet som staten använder köps direkt på elbörsen. På grund av de stora fluktuationerna i börspriset på el är det nödvändigt att fortsätta den praxis för att skydda elektricitetens slutanvändare för stora prissvängningarna, vilken redan följts av de stora statliga elköparna. Avsikten är att staten på ett centraliserat sätt tillhandahåller börsen den säkerhet som behövs med tanke på de positioner som följer av prissäkringen av elupphandlingen. Varje statlig organisation som köper el betalar kostnaderna för den köpta elektriciteten och för tjänsterna i anslutning till anskaffningen av den, såsom

kostnaderna för prissäkringen, direkt till de aktörer som till följd av en centraliserad konkurrensutsättning distribuerar elektriciteten och tillhandahåller tjänsterna. Statens elupphandling leds av en styrgrupp som består av företrädare för finansministeriet, arbets- och näringsministeriet, Energimarknadsverket och Hansel Ab samt av företrädare för stora elköpare såsom Försvarsmakten och Senatfastigheter.

Hansel Ab har våren 2010 konkurrensutsatt statsförvaltningens elupphandling på så sätt att det avtal som ingåtts med ett företagskonsortium, till vilket hör Bergen Energi AS och Vanda Energi Ab, gäller åren 2011—2014 för handel och säkringar i fråga om elupphandling. Bergen Energi AS genomför handeln på den nordiska elbörsen Nasdaq OMX Stockholm AB. Värdet av elupphandlingen under upphandlingsperioden uppgår till inemot 500 miljoner euro.

Behovet av statsborgen

Enligt det konkurrensutsatta ramavtalet ska den handel med säkringar och derivat som ansluter sig till prissäkringen bedrivas av Bergen Energi AS på den nordiska elbörsen Nasdaq OMX Stockholm AB. Hansel Ab ska ansvara för tillsynen över de konkurrensutsatta avtalsdistributörernas verksamhet.

Enligt Nasdaq OMX Stockholm AB:s regler ska varje aktör ställa säkerhet för framtida

prifixeringar för att bereda sig på framtida stora fluktuationer i marknadspriset. Ändringarna i marknadspriset kan vara positiva eller negativa i förhållande till prifixeringen. Det är fråga om futurer som riktar sig till elpriset. Säkerheten avser verksamhet som gäller den finansiella säkringen för elupphandling.

Ställandet av säkerhet baserar sig på de regler som gjorts upp för den verksamhet som bedrivs på den nordiska elbörsen Nasdaq OMX Stockholm AB. Kravet på säkerhet gäller alla aktörer. Vid de förhandlingar som fördes med den nordiska elbörsen våren 2010 var utgångspunkten att en stat kan medges undantag och att säkerhet eventuellt inte skulle behöva ställas. Nasdaq OMX Stockholm AB behandlade ärendet i sin säkerhetskommitté som senare har meddelat att undantag från börsens regler inte kommer att medges, utan att säkerhet även ska krävas av staten. Den grundläggande linjen i statens verksamhet har varit att staten inte behöver ställa borgen eller säkerhet för sin egen verksamhet. I detta hänseende är den nordiska elbörsens och Nasdaq OMX Stockholm AB:s regler exceptionella och förutsätter i detta fall att staten iakttar en ny verksamhetsmodell för att upphandlingen av elektricitet ska kunna ske på ett planerat sätt.

Nasdaq OMX Stockholm AB kräver en bankgaranti eller en kontant deposition för prissäkringen och sålunda kan statsborgen inte direkt tillämpas i fråga om säkringen. För detta ändamål ordnar Hansel Ab den bankgaranti som behövs för säkringen. Banken utfärdar bankgarantin för det elupphandlingskonto som Vanda Energi Ab öppnat för statens räkning. Den statsborgen som avses i propositionen ställs som motsäkerhet för nämnda bankgaranti.

Beloppet av statsborgen

Storleken av den säkerhet som elbörsen Nasdaq OMX Stockholm AB förutsätter är beroende av elupphandlingsvolymen, och beräkningen av säkerheten baserar sig i enlighet med de kalkyleringssätt som fastställts av börsen på skillnaden mellan prisnivån vid tidpunkten för köpet och den förmodade fluktuationen i marknadspriset. Med hjälp av

säkerheten säkerställer börsen att aktören kan ansvara för ändringarna i värdet på säkringspositionen i situationer där priset fluktuerar i en ofördelaktig riktning efter köpslutet. Säkerheten ställs sålunda med tanke på eventuella ändringar av värdet på säkringsportföljen.

Stora elupphandlingsenheter är förutom ministerierna, ämbetsverken och inrättningarna bl.a. Senatfastigheter och försvarsförvaltningens byggverk. Den totala volymen av statens elupphandling har under de senaste åren uppgått till ca 1 200 GWh, dvs. ca 60 miljoner euro. Efter att VR-Group Ab anslöt sig till statens samordnade upphandling år 2010 ökade volymen av den elektricitet som staten upphandlar till ca 1 800 GWh per år, dvs. till ett värde av ca 80—90 miljoner euro per år.

På grundval av detta torde minimivärdet av den säkerhet som börsen förutsätter uppgå till ca 67 miljoner euro räknat enligt den nuvarande volymen. Säkerheten avser verksamhet som gäller den finansiella säkringen för elupphandling. Avtalsleverantörerna svarar för de säkerheter som den fysiska handeln med elektricitet kräver samt för själva kommersen och den dagliga penningrörelsen. Behovet av säkerhet påverkas mest av fluktuationerna i det dagliga marknadspriset på elektricitet. Målet med statens säkringspolitik är att ämbetsverken och inrättningarna i så hög grad som möjligt ska kunna förutse priset på elektricitet till stöd för sin ekonomiplanering och budgetering. Med beaktande av de eventuella snabba fluktuationerna i marknadspriset på el, den omständigheten att avtalen ingås för flera år samt den eventuella ökningen av elbehovet inom statsförvaltningen föreslås det att maximibeloppet på statsborgen ska vara 150 miljoner euro.

Villkoren för statsborgen

Med stöd av det samtycke som föreslås i propositionen beslutar statsrådet, eller inom de gränser som statsrådet bestämmer, finansministeriet om de övriga villkoren för statsborgen. Enligt lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti (449/1988) ska bl.a. borgensavgiften fastställas i statsrådets beslut. För den statsborgen

som ställs ska en borgensavgift fastställas. Borgensavgiften kan av särskilda skäl utelämnas, men detta får inte leda till sådant statligt stöd som är förbjudet på den gemensamma marknaden.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att

Riksdagen med stöd av 82 § 2 mom. i grundlagen beslutar att ge sitt samtycke till att statsrådet utan krav på motsäkerhet samt

på de villkor som statsrådet fastställt eller, inom de gränser som statsrådet beslutat, på de villkor som finansministeriet fastställt får ställa statlig proprieborgen till ett belopp av högst 150 miljoner euro som motsäkerhet för den bankgaranti som behövs för att genomföra prissäkringen av el som upphandlas inom ramen för statens samordnade elupphandling åren 2011—2014.

Helsingfors den 4 februari 2011

Republikens President

TARJA HALONEN

Finansminister *Jyrki Katainen*